

Наративна компетентність користувачів популярних соціальних мереж

На сьогоднішній день соцмережі, відеохостинги та месенджери стали новою реальністю не тільки для конструювання соціальних зв'язків, а й простором самовираження та самоідентифікації особистості. Певною мірою Інтернет-середовище надає особистості можливість зберігати інкогніто, що, у свою чергу, породжує можливість створення альтернативних Я-образів. Безтілесність стає однією з базових властивостей віртуальної ідентичності або «віртуальної особистості». Рухливість фреймів ідентичності та самосприйняття оформлюють нову дискурсивну реальність сучасності, яка характеризується множинністю, незавершеністю, поверхневістю та скороченням меседжів особистості.

Соціальні Інтернет-мережі поступово трансформуються на користувацькі блогосфери, які, у свою чергу, можуть сприяти вибудовуванню самоідентичності особистості, як на індивідуальному, так і соціокультурному рівнях [3]. Виражаючи різні аспекти особистості, змінюючи її соціальний статус та факти біографії, соціальні мережі та блогосфера надають людині можливість експериментувати зі способами конструювання досвіду через оформлення профілю, аватару, інформації про користувача, створення повідомлень [4].

В умовах мережевої культури з її орієнтацією на публічність блог надає можливість людині повідомити про себе оточуючим. Так, блоги допомагають людині не тільки виражати поточні думки на актуальні теми, а й звертатись до збережених в автобіографічній пам'яті уривків минулого, спрямовуватись на формування бажаного Я-образу через діалог з розмаїттям «Інших». Отже, блог стає однією з варіацій дискурсивного декларування, конструювання досвіду особистості, новим типом автонаративу [3].

Центральне місце в блозі займає авторський текст (пост) або поєднання тексту та зображень (відео, фото, анімованих gif-картинок, мемів тощо), що передбачає певний рівень сформованості наративної компетентності її автора, сформованість у нього здатності виокремлювати та інтерпретувати наративні висловлювання Іншого, тобто, виявляти наративи в соціокультурних текстах (за текстом бачити наратив) та вибудовувати на цій основі власні наративні конструкції [2].

У контексті вищезазначеного, нами було сплановано і проведено експериментальне дослідження визначення рівнів сформованості наративної компетентності користувачів популярних соціальних мереж за авторською методикою, що включає: підбір необхідного наративного матеріалу для опрацювання респондентами; розробку діагностичних завдань до обраних текстів; алгоритм визначення в особистості певного рівня сформованості зазначеної компетентності; залучення групи експертів для визначення рівнів наративної компетентності респондентів. Діагностичний блок складався з 14 завдань, які було розроблено з урахуванням запропонованих нами критеріїв

сформованості наративної компетентності особистості на кожному з трьох основних (передсмісловому, смислового, метасмісловому) та двох проміжних рівнях [1, 2].

Вибірку учасників дослідження склали 150 осіб – активних користувачів соціальних мереж віком від 18 до 57 років (86 жінок та 64 чоловіки). Респондентів було умовно об'єднано в 5 груп по 30 осіб у кожній залежно від їхніх уподобань та ступеня користувацької активності в соціальних мережах: YouTube-блогери, Instagram-блогери, TikTok-блогери, Facebook-блогери; Telegram-блогери.

Результати експериментального дослідження показали, що статистично значимі відмінності в сформованості рівня наративної компетентності було виокремлено лише між двома групами: користувачами відеохостингу YouTube, які, у порівнянні з іншими групами, продемонстрували високий рівень зазначеної компетентності, і користувачами соцмережі Instagram, результати яких виявилися найнижчими.

Перспективи розвитку наративної компетентності користувачів соціальних мереж ми вбачаємо в розробленні програми тренінгу, що враховуватиме актуальний рівень її сформованості в цільовій аудиторії.

Література

1. Гуцол К. В. Діагностика сформованості рівнів наративної компетентності особистості. *Особистісні та ситуативні детермінанти здоров'я* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (22 листопада 2019 р.). Вінниця : Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2019. С. 77–81.

2. Гуцол К. В. Теоретико-методологічні основи дослідження наративної компетентності особистості. *Актуальні проблеми психології* : зб. наук. пр. Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Т. II : Психологічна герменевтика. 2017. Вип. 10. С. 167–185.

3. Козлова Н. С. Самопрезентація личности в условиях виртуальной коммуникации (на примере немецко-язычных блогов). *Вестник Южно-Уральского государственного университета. Серия : Лингвистика*. 2012. № 25. С. 114.

4. Сенченко Н. А. Блог как способ нарративного конструирования идентичности в условиях сетевой культуры. *Евразийский союз ученых*. 2015. № 4 (17). С. 100–102.